

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte ændringsforslag til i Inatsisartutlov nr. 14 af 17. december 2009 således, at forældreorloven bliver forlænget med 4 uger. Ændringen skal træde i kraft den 1. juli 2018.

(Fremsat af Medlem af Inatsisartut, Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Laura Táunâjik, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraterne, næstformand
Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut
Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kuko, Siumut
Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Bendt B. Kristiansen, Inuit Ataqatigiit

Familie- og Sundhedsudvalget har efter 1. behandlingen den 23. maj 2017 under FM2017 nærmere gennemgået forslaget.

Det bemærkes, at sammensætningen af udvalgets medlemmer har ændret sig fra FM 2017, hvor forslaget blev 1. behandlet, til EM 2017, hvor den afsluttende 2. behandling fandt sted.

Forslagets indhold og formål

Fremsat som beslutningsforslag ønsker forslagsstiller tilslutning fra Inatsisartut til, at der pr. 1. juli 2018 skal ske en forlængelse af forældreorloven med 4 uger.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Naalakkersuisut understregede i svarnotatet til 1. behandlingen af forslaget, at vilkårene for børnefamilier er højt prioriteret, men at vilkårene skal ses i et bredere perspektiv end alene ved et snævert fokus på forældreorlov. Naalakkersuisut fremhævede det som tilfredsstillende, at der blandt Naalakkersuisut og arbejdsmarkedets parter er enighed om, at arbejde for at etablere en barselsfond.

Naalakkersuisut oplyste videre i svarnotatet, at der arbejdes for en reform omkring børnetilskud og boligsikring.

Naalakkersuisut indstillede forslaget til forkastelse, eftersom Naalakkersuisut ønskede at vurdere børnefamiliernes situation mere bredt og helhedsorienteret.

Naalakkersuisut fremlagde i svarnotatet følgende ændringsforslag til forslaget:

”Der foretages en analyse af vilkårene for børnefamilier under barselsorlov/forældreorlov set i et bredere perspektiv, herunder at der kigges på flere modeller for, hvordan børnefamiliernes vilkår under barsel/forældreorlov kan forbedres. Samtidig bør de økonomiske konsekvenser belyses, således at der er et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, hvor det økonomiske råderum anvendes bedst.”

I et fælles ordførerindlæg fra koalitionsparterne **Siumut, Inuit Ataqatigiit og Parti Naleraq** blev der givet støtte til ændringsforslaget fra Naalakkersuisut. Det blev samtidig understreget, at det fremsatte beslutningsforslag nød forståelse, og at man isoleret set ikke har noget imod, at der sker en forlængelse af forældreorloven. Politisk ønsker man blandt koalitionsparterne imidlertid at ville anskue problemstillingen mere bredt som foreslået af Naalakkersuisut. I ordførerindlægget blev der specifikt henvist til den redegørelse Naalakkersuisut skal udarbejde til EM 2017, som en opfølgning på beslutningsforslaget EM 2016/107, hvor der blev ønsket en redegørelse om en mere familievenlig arbejdsmarkedspolitik. Koalitionsparterne ønsker den pågældende redegørelse udarbejdet, og den af Naalakkersuisut foreslåede analyse i ændringsforslaget gennemført, således at disse tiltag samlet vil give et bredere og konsekvensbelyst beslutningsgrundlag som fundament for de videre politiske overvejelser og beslutninger mod at forbedre forholdene for børnefamilierne, herunder barselsforholdene.

I et samlet ordførerindlæg fra oppositionspartierne bestående af **Demokraterne og Atassut** blev der fremsat en klar og entydig støtte til forslaget i den fremlagte form om at forlænge forældreorloven med 4 uger. Oppositionspartierne understregede, at forslaget var meget præcist, foruden at der var anvist den konkrete påkrævede finansiering. Oppositionspartierne fandt ændringsforslaget fra Naalakkersuisut ukonkret og ikke støtteværdigt, og at det alene havde til formål at forhale det fælles politiske ønske om, at forlænge forældreorloven som konkret foreslået.

På denne baggrund blev forslaget henvist til videre vurdering i Familie- og Sundhedsudvalget.

Henvendelser

Den 25. maj 2017 modtog udvalget en henvendelse vedrørende forslaget fra IMAK, der i henvendelsen gjorde opmærksom på, at IMAK, modsat det anførte i svarnotatet, ikke med Naalakkersuisut havde drøftet mulighederne for at etablere en barselsfond, endsiige været inviteret til drøftelser desangående.

Henvendelsen fra IMAK er vedlagt som **bilag 1** til betænkningen.

Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Medlemmet af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Medlemmet af Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som **bilag 2** og **bilag 3**.

Møde med Naalakkersuisoq for Familie, Sociale Anliggender, Ligestilling og Justitsvæsen

Udvalget gennemførte den 10. oktober 2017 et orienterings- og dialogmøde med Naalakkersuisoq for Familie, Sociale Anliggender, Ligestilling og Justitsvæsen med udgangspunkt i besvarelsen i **Bilag 3**.

Udvalgets behandling af forslaget

Socialpolitisk er udvalget yderst tilfreds med, at forslagsstiller med dette forslag tager fat om behovet for at udvide og dermed forbedre orlovsmulighederne for børnefamilier. Udvalget finder, at forslag af denne karakter er med til at fastholde det politiske fokus og de socialpolitiske ambitioner og målsætninger.

Udvalget har med tilfredshed hæftet sig ved de generelle politisk visioner og ambitioner om at ville forbedre og styrke orlovsmulighederne.

Der kan, og der skal gøres tiltag for at styrke forholdene og tryghedsrammerne for børnefamilierne i landet, - både generelt og konkret, således at vi også på dette område udbygger og udvikler vores velfærdssystem, og konkret understøtter vilkårene for de enkelte børnefamilier og på området som helhed. Tryghed, nærvær og gode rammer i barnets første leveår er befordrende for den trygge barndom, som tilstræbes og ønskes af alle.

Med henvisning til **bilag 2** og **bilag 3** til dette forslag har udvalget ønsket en statusorientering omkring det pågående arbejde i Naalakkersuisut for at etablere en barselsfond. Derudover ønskede udvalget indsigt i, hvorledes de påtænkte reformer omkring børnetilskud og boligsikring spiller sammen med ambitionen om at ville forbedre forholdene og rammerne for børnefamilier.

Udvalget har taget besvarelsen fra Naalakkersuisut i **bilag 3** til efterretning.

På møde den 10. oktober 2017 med Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen fik udvalget bekræftet, at der mellem GE og SIK foregår en konstruktiv dialog med henblik på at kunne etablere en barselsfond.

Udvalget ser med spænding frem til de videre resultater af også at få arbejdsmarkeds parter til at tage medansvar for, og udvise samfundssind mod at sikre bedre rammer og vilkår for børnefamilierne.

Under processen omkring arbejdet med nærværende forslag har udvalget erfaret, at der i hele det politiske landskab eksisterer en grundlæggende vision og et brændende ønske om, at kunne styrke og forbedre forholdene og rammerne for børnefamilierne, så på denne baggrund nærer udvalget optimisme omkring, at der fremadrettet vil ske forbedringer.

På baggrund af, og med respekt for de helt entydige og klare politisk udmeldinger og indstillinger omkring forslaget og ændringsforslaget fra Naalakkersuisut, så afventer udvalget den lovede redegørelse om en familievenlig arbejdsmarkedspolitik og ikke mindst den af Naalakkersuisut foreslåede analyse i ændringsforslaget, således at det samlet gives et bredere fundament for de videre politiske beslutninger og tiltag på barselsområdet.

Udvalget skal samlet henstille til, at analysen i ændringsforslaget senest bliver offentlig tilgængelig under FM 2018, således at videre tiltag af økonomisk og lovgivningsmæssig karakter allerede kan realiseres pr. 1. januar 2019.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts Forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagens begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslagsstiller angiver, at de økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering med en forlængelse af forældreorloven på fire uger årligt vil beløbe sig til kr. 12.309.898 (Dette baseret på 2015-tal). Landskassen skal afholde 90 procent af udgiften, mens kommunerne skal stå 10 procent af udgiften.

Forslagsstiller fremhæver, at beregningerne af de økonomiske konsekvenser ved den foreslåede forlængelse er foretaget af Naalakkersuisut. Dette ved, at forslagsstiller i 2016 fremsatte et spørgsmål efter § 37 i Forretningsorden for Inatsisartut – Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 216 fra 2016.

Forslagsstiller anfører supplerende omkring opgørelsen fra Naalakkersuisut, at opgørelsen ikke kompenserer for lønudgifter til ansatte, der oppebærer fuld løn under hele orlovsperioden. Dertil kommer, ifølge forslagsstiller, at udgifterne til udbetaling af fuld løn under barsel vil være højere end udgifterne ved udbetaling af barselsdagpenge. Dette eftersom barselsdagpengene svarer til mindstelønnen for en ikke-faglært arbejder over 18 år. (Der henvises af forslagsstiller til overenskomst mellem SIK og de offentlige arbejdsgivere).

Modsat har Naalakkersuisut i sit svar regnet med fulde barselsdagpenge for den fulde orlovsperiode. Forslagsstiller anfører dertil, at forældre ansat på f.eks. det private arbejdsmarked ikke i alle tilfælde vil anmode om barselsdagpenge under forældreorloven, og ikke under barselorloven. Dertil kommer, at ikke alle forældre udnytter den fulde orlovsperiode. Samlet konkluderer forslagsstiller, at beregningen fra Naalakkersuisut givet er højere end virkeligheden vil vise, og at det alt andet lige skal forventes, at de anslåede udgifter kan variere. Forslagsstiller fremfører videre omkring en forlængelsen af forældreorloven, at en sådan ydermere vil kunne resultere i en nedsættelse af den samlede periode med behov for optagelse af daginstitutionspladser, hvilket samlet betyder en offentlig besparelse.

I relation til en kommende ændring af de gældende regler på området, så anslår forslagsstiller, at den lovgivningsmæssige ændring er så minimal, at udgifterne forbundet dermed bør kunne afholdes inden for de allerede afsatte midler til Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen, subsidiært maksimal vil påføre et udgiftsbehov på ¼ AC-årsværk.

Åben for forhandling fremfører forslagsstiller konkret, at den anslåede årlige udgift på 12.309.898 kroner, som forslaget vil påføre de offentlige budgetter, eksempelvis kan finansieres på følgende vis:

”Alle departementer med undtagelse af Departementet for Sundhed og Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke pålægges at effektivisere sig til en administrativ besparelse på 1,6 millioner kroner pr. departement. Departementerne bestemmer selv, hvordan effektiviseringen skal ske. Dette vil give en samlet årlig besparelse på 12,8 millioner kroner, og forslaget er dermed fuldt finansieret.”

Udvalget har samlet taget det fremførte til omkring de administrative og økonomiske konsekvenser af det oprindelige forslag til efterretning.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af Siumut og Inuit Ataqatigiit skal om forslaget bemærke:

Flertallet finder forslaget relevant og spændende, men flertallet ønsker for nærværende at anskue forbedringstiltag for børnefamilier i et bredere perspektiv, hvor det nærmere bliver

analyseret og dermed belyst, hvorledes man bedst mulig indenfor de givne økonomiske rammer kan forbedre vilkårene for børnefamilier under barsel/forældreorlov.

I denne sammenhæng afventes Naalakkersuisuts redegørelse til EM 2017 om en mere familievenlig arbejdsmarkedspolitik samt den analyse og de anbefalinger, der vil følge af ændringsforslaget fra Naalakkersuisut. Flertallet forventer, at analysen som foreslået af Naalakkersuisut senest vil være færdiggjort til FM 2018, hvorefter der samlet vil være tilvejebragt et mere fyldestgørende beslutningsgrundlag for de videre politiske beslutninger og tiltag på området.

Flertallet i udvalget har også hæftet sig ved det fundamentale politiske ønske om, at det er tiltrængt med forbedringer og tiltag, der skal styrke børnefamiliernes rammer og muligheder for at kunne gennemføre barsel og forældreorlov. At analysere og belyse, hvorledes man bedst mulig kan styrke og forbedre børnefamiliernes vilkår under barsel/forældreorlov er vigtige skridt mod konkrete forbedringer og for at indfri de politiske visioner indenfor de eksisterende samfundsrammer.

Ovennævnte udvalgsflertal indstiller på denne baggrund det oprindelige forslag til forkastelse, og ændringsforslaget fra Naalakkersuisut til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraterne skal om forslaget bemærke:

Mindretallet i udvalget finder forslaget om den konkrete forlængelse af forældreorloven med 4 uger velmotiveret, velbelyst og som udtryk for politisk vilje.

Forslagsstiller skal have stor ros for at fremsætte et meget præcist forslag omkring en tiltrængt forlængelse af forældreorloven, hvilket entydigt vil komme børnene og forældrene til gode.

Mindretallet anser, at ændringsforslaget fra Naalakkersuisut alene har til formål at forhale en virkeliggørelse af de politiske ambitioner på området. Dette er hæmmende for den politiske vitalitet og foretagsomhed, og desværre gik flertallet lige i den bureaukratisk afmonterende fælde. Ændringsforslaget fra Naalakkersuisut har foreløbig og effektivt politisk lammet koalitionspartierne. At det tilmed sker på et område, hvor alle de politiske partier utvivlsomt kan forenes, gør ændringsforslaget så meget desto mere bizart og ubegribeligt.

Ændringsforslaget er i øvrigt uskarpt i sin form, foruden at det mangler identitet, handlekraft og politisk vilje, hvilket understreger dets taktiske formål om at forsinke de politiske tiltag og den politiske vilje.

Mindretallet har til trods for den umiddelbare politiske modstand mod dette forslag noteret sig, at alle partier har en fælles vision om, at ville styrke forholdene for børnefamilierne og

omkring barsel og forældreorlov. Lykkes der ikke i denne omgang, så vil det givet blive realiseret på sigt, hvilket arbejdet med nærværende forslag har sat fokus på.

Ovennævnte udvalgsmindretal indstiller på denne baggrund det oprindelige forslag til vedtagelse og ændringsforslaget fra Naalakkersuisut til forkastelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Laura Táunâjik

Formand

Nivi Olsen

Jess Svane

Mala Høy Kuko

Debora Kleist

Mimi Karlsen

Bendt B. Kristiansen